

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПІДГОТОВЦІ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

На сучасному етапі в Україні відбувається процес реформування галузі національної системи охорони здоров'я. Особливість розвитку клінічних, лабораторних знань, удосконалення засобів лікувально-діагностичної апаратури веде до того, що для надання допомоги хворому на сучасному рівні фахівець повинен відповідати міжнародним вимогам, а саме – мати певний рівень знань та практичних навичок. Вирішальним фактором в цьому є інтерактивне навчання: це навчання в процесі оволодіння практикою [1]. При такому підході отримання знань, а особливо навичок, лікар проходить через осмислення власних вмінь та дій. Факультет післядипломної освіти Української медичної стоматологічної академії (УМСА) використовує різноманітні способи подання матеріалу та контролю знань. Перспективними напрямками викладацьких інновацій на етапі післядипломної освіти є розвиток інтегративного підходу до навчального процесу, впровадження новітніх методів його організації: проблемно-орієнтоване навчання, об'єктивні структуровані методи оцінки практичних навичок, стандарти тестування, об'єктивне оцінювання професійної компетентності та ін.

Активне впровадження цих технологій в післядипломну медичну освіту УМСА дає можливість вивести підготовку лікарів-фахівців на рівень світових стандартів. Необхідно навчити лікарів-інтернів мислити неординарно, ставити перед собою завдання і творчо підходити до його вирішення. Сьогоднішні лікарі-інтерни – це завтрашні професіонали, від яких залежить і здоров'я нації, і розвиток охорони здоров'я.

Саме використання в педагогічному процесі інформаційних технологій дозволить сформувати лікаря-інтерна здатного до розв'язання самих складних проблем у реаліях сучасної дійсності [4].

Післядипломне навчання на кафедрах факультету післядипломної освіти показало високу теоретичну підготовку лікарів, зате практичне навчання дещо не наздоганяє теоретичну підготовку. Виходячи з цього, для покращення якості опанування практичними навичками та вмінь майбутніх сімейних лікарів, факультетом післядипломної підготовки академії

проведена низка заходів з удосконалення практичної підготовки.

На виконання наказів МОЗ України №1074 від 03.12.2010р. «Про заходи МОЗ України щодо удосконалення підготовки лікарів» та №1088 від 10.12.2010р. «Про удосконалення післядипломної підготовки лікарів», переглянуті робочі навчальні плани і програми підготовки лікарів в інтернатурі, на циклах спеціалізації та передатестаційних циклах зі спеціальності «загальна практика-сімейна медицина», в яких 5% годин відведено для лекційного матеріалу, а 75% – для опанування практичними навичками, що застосовуються у клінічній діяльності лікаря загальної практики-сімейної медицини.

З метою суттєвого покращення якості опанування практичними навичками, навчальний процес майбутніх сімейних лікарів здійснюється в умовах навчально-практичного Центру загальної практики-сімейної медицини, який розташований на базі амбулаторії сімейної медицини села Степне Полтавського району та на базі комунального закладу «Центр первинної медико-санітарної допомоги №2» міста Полтави. Раціональними є те, що створені вони на базах зразкових амбулаторій, де за графіком проводяться практичні заняття (тренінги) у відповідності до визначених проблемних питань та компетенцій. В навчально-практичних центрах застосовуються мультидисциплінарний підхід до оволодіння практичними навичками та методично-консультативний – в опануванні міжгалузевих знань та їх використання у майбутній професії. Керуючись вимогами до професійної лікарської компетентності, та з метою удосконалення техніки надання медичної допомоги, нами розроблені покрокові алгоритми з опанування практичними навичками та вміннями, які складені з урахуванням ступеню оволодіння навичками та доступності для вивчення як на заняттях під контролем куратора, так і для самостійного опрацювання в режимі он-лайн. Підготовлений пакет ситуаційних задач за всіма розділами навчальної програми (найбільш часті та проблемні ситуації, що зустрічаються в роботі лікаря загальної практики).

На виконання Наскрісної програми підготовки лікарів зі спеціальності «Загальна практика – сімейна медицина» у вищих медичних навчальних закладах IV рівня акредитації (Київ, 2011р.), в академії розроблений план заходів, який обговорений та затверджений на засіданні Вченої ради факультету післядипломної освіти (ФПО) академії. Згідно цих заходів створений сумісний комплексний план кафедр сімейної медицини і терапії факультету післядипломної освіти з кафедрою пропедевтики внутрішньої медицини із доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини) – додипломна підготовка. Переглянуті «Індивідуальні плани» лікарів-інтернів з оновленням переліку практичних навичок згідно «Наскрісної програми» та розроблені принципи їх оцінювання та засвоювання. Активно впроваджуються індивідуальні плани практичної підготовки, проводяться тренінги відпрацювання навичок надання невідкладної допомоги. Розпочатий друк серії навчальних посібників з питань сімейної медицини: «Неонатологія з позиції сімейного лікаря» (2011р.), «Хірургічна допомога в практиці сімейного лікаря» (2012р.), «Стандарти діагностики та лікування в загальнолікарській практиці» (2012р.), «Проблеми ревматичних захворювань у практиці сімейного лікаря» (в 2-х част. 2013р.) та інші. Електронні варіанти посібників розміщені на сайтах кафедр, що дає змогу майбутнім сімейним лікарям постійно ознайомлюватися з ними.

На ФПО академії впроваджуються нові інформаційні технології навчання. Для оптимального вирішення проблеми безперервного професійного розвитку лікаря нами впроваджуються нові підходи альтернативні традиційним. Вони закладені у використанні сучасних інформаційних технологій, за допомогою яких можна передавати знання на відстані [5]. Саме така форма освіти здатна забезпечити постійне становлення фахівця у відповідності із діючими стандартами. Дистанційна освіта (ДО) проводиться у форматі регламентованого часу (відеоконференції, інтернет-технології та інше) або індивідуального самостійного режиму (електронні тести, підручники, журнальні статті).

Медична освіта (ДО) повинна складатись із проведення дистанційних лекцій або в межах тематичних курсів, індивідуальних телемедичних консультацій.

Одним із способів вирішення проблеми оперативної доставки інформації до слухачів є проведення відеоконференцій. Відеоконференція (ВК) – це комп'ютерна телекомунікаційна система, яка є засобом обміну інформацією та проведення дискусій [4]. Особливістю такої форми інформаційного

забезпечення педагогічного і медико-діагностичного процесів є інтерактивні спілкування в режимі реального часу, поєднання візуального та аудіального подання інформації, можливість одночасного безпосереднього та дистанційного міжаудиторного спілкування. В процесі дискусії учасники відеоконференцій безпосередньо спостерігають один одного на моніторах комп'ютерів. Відеоконференція є основною технологією для проведення телелекцій та телесемініарів. Дистанційні лекції мають основну мету довести до слухачів тематичний матеріал, який був базовим для наступного більш глибокого вивчення. На кафедрі сімейної медицини і терапії проводяться наукові дослідження з ініціативної тематики «Оптимізація використання інформаційно-комунікативних технологій в клінічній медицині та післядипломній медичній освіті», номер державної реєстрації 0111 U004880. Нами досліджено характеристики дротового та бездротового доступу до мережі Інтернет та можливість використання даних сервісів для організації телеконференцій. Порівнювались швидкість отримання та відправки даних (відеоінформації) та надійність (безперебійність) функціонування на протязі проведення конференції. Виявлено, що пріоритетними є дротові засоби зв'язку, а саме міські кабельні мережі на базі оптоволокна та «звитої пари» (на протязі «останньої милі»). Серед бездротових серверів рекомендується «UTEL» (стандарт WCOMA) та «PEOPLENET» (стандарт CDMA– 2000), які функціонують на території всіх обласних центрів країни та забезпечують реальну швидкість 1-1,5 Mbit/s та 0,2-0,3 Mbit/s відповідно до отримання та відправки даних, достатньо для організації відеотрансляції зображення розміром 540*480 пікселів зі швидкістю 25 кадрів за секунду, що відповідає якості телевізійного стандарту [3].

Впровадження дистанційних технологій в систему післядипломного навчання є одним із підходів модернізації медичної освіти, спрямоване на підвищення фахового рівня підготовки медичних працівників від яких залежить безпека та здоров'я нації.

Таким чином, наш досвід підтверджує думку про необхідність використання інформаційних технологій в Українській медичній стоматологічній академії та подальше поширення заходів щодо удосконалення практичної та теоретичної підготовки лікарів на післядипломному етапі навчання, що сприятиме формуванню свідомості сприйняття навчального матеріалу, розвитку творчого професійного мислення та стійкого інтересу до обраної професії сімейного лікаря.

Література

1. Вороненко Ю. В. Реформування системи медичної освіти в світлі концепції «суспільство знань» / Ю. В. Вороненко, О. П. Мінцер / Український медичний часопис. – 2006. – № 1 (51). – С. 6-13.
2. Вороненко Ю. В. Внедрение семейной медицины как научной специальности – необходимое условие развития семейной медицины в Украине / Ю. В. Вороненко, Г. И. Лысенко // Український медичний часопис. – 2007. – № 6 (62) XI-XII. – С. 56-57.
3. Вороненко Ю. В. Безперервний професійний розвиток лікарів і провізорів – нові принципи побудови системи / Ю. В. Вороненко, О. П. Мінцер // Нові напрямки впровадження кредитно-модульної системи організації навчаль-

ного процесу у вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації : матеріали Всеукраїнської наукової навчально-методичної конференції. – Тернопіль : ТДМУ, 2011. – С. 26-28.

4. Ждан В. М. Телекомунікаційні технології в системі післядипломної медичної освіти / В. М. Ждан, В. Ю. Штомпель, П. С. Штомпель, М. В. Ткаченко/ Acta Universitatis Pontica Euxinus. Спеціальний випуск. VI Міжнародна конференція «Стратегія якості в промисловості і освіті». – 4-11 червня 2010г., Варна, Болгарія. Матеріали в 4-х томах. – Т. II (Ч. I). – С. 447-450.
5. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології / Під ред. В. Ю. Бикова. – К.: Атіка, 2005. – 252 с.

УДК 616. 1/. 4:614. 255. 3+378. 14

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПІДГОТОВЦІ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ

Ждан В. М., Шилкіна Л. М., Штомпель В. Ю., Іваницький І. В., Мартинюк Д. І.

Резюме. На сучасному етапі модернізації системи охорони здоров'я велика увага приділяється методам оптимізації післядипломної освіти. Перспективними напрямками є інтергаційний та мультидисциплінарний підхід до безперервної професійної освіти. Керуючись вимогами до професійної лікарської компетентності, факультетом післядипломної освіти розроблені алгоритми виконання практичних навичок. Для покращення якості практичної підготовки відкриті центри навчально-практичної підготовки. Впроваджуються сучасні інформаційні технології з елементами дистанційної освіти.

Ключові слова: інноваційні технології, опанування практичними навичками, безперервний професійний розвиток, запровадження комп'ютерних технологій, інтегративний підхід, професійна компетентність, інтернет-ресурси.

УДК 616. 1/. 4:614. 255. 3+378. 14

ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОСЛЕДИПЛОМНОЙ ПОДГОТОВКЕ СЕМЕЙНЫХ ВРАЧЕЙ В УКРАИНСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ АКАДЕМИИ

Ждан В. Н., Шилкина Л. Н., Штомпель В. Ю., Иваницкий И. В., Мартинюк Д. И.

Резюме. На современном этапе модернизации системы здравоохранения большое внимание уделяется методам оптимизации последипломного образования. Перспективными направлениями являются интегративный и мультидисциплинарный подход к непрерывному профессиональному образованию. Руководствуясь требованиями к профессиональной врачебной компетентности, факультетом последипломного образования разработаны алгоритмы выполнения практических навыков. Для улучшения качества практической подготовки открыты центры учебно-практической подготовки. Внедряются современные информационные технологии с элементами дистанционного образования.

Ключевые слова: инновационные технологии, освоение практических навыков, непрерывное профессиональное развитие, внедрение компьютерных технологий, интегративный подход, профессиональная компетентность, интернет-ресурсы.

UDC 616. 1/. 4:614. 255. 3+378. 14

Experience of Introduction of Modern Information Technologies in Postdegree Training of Family Doctors in the Ukrainian Medical Stomatologic Academy

Zhdan V. N., Shilkina L. N., Shtompel V. Yu., Ivanitsky I. V., Martynyuk D. I.

Abstract. At the present stage in the process of reforming the national health care system, a feature of the clinical laboratory of knowledge, improvement of medical-diagnostic equipment leads to the fact that to assist the patient to a specialist on the modern level must meet international requirements, namely to have a certain level of knowledge and practical skills. The decisive factor in this is the online training; this training is in the process of mastering the practice. The Faculty of post-diploma education of Ukrainian medical stomatological Academy (UMSA) uses a variety of ways to view the material and knowledge control. Promising areas of teaching innovation on the stage of postgraduate education is to develop integrative approach to the educational process, introduction of new methods of its organization: problem-oriented learning objective structured assessment of practical skillsstandards testing, objective assessment of professional competence, etc.

The active implementation of these technologies in their graduate medical education UMSA offers the opportunity to bring the doctors-specialists on the level of world standards. Need to teach doctors-interns think unordinary, set yourself tasks and imaginative approach to its solution. With the aim of significantly improving the quality of learning practical skills, educational process future family physicians is performed in conditions of educational-practical Center of general practice – family medicine, which is located on the base of outpatient family medicine rural Stepne Poltava region and on the basis of municipal establishment «Centre of primary health care # 2» Missand Poltava. Rational is that they are created on the bases of sample units where the schedule conducts workshops (training) in accordance with certain problematic issues and competence. In the educational-practical centers apply a multidisciplinary approach to mastering practical skills and methodical-Advisory-in fielding interbranch knowledge

and their use in the future of the profession. Guided by the requirements of professional medical competence, and with the aim of improving the techniques of medical aid, we developed step by step algorithms with mastering practical skills and abilities that are tailored to the degree of mastery of the skills and availability to study how the classes under the supervision of curator and independent study in the mode of on-line. Prepared package of situational tasks for all the chapters of the curriculum (the most frequent and problem situations that occur in the work of the physician general practice).

To perform Continuous program of training of doctors with the speciality «general practice-family medicine» in higher medical educational institutions IV level of accreditation (Kiev, 2011), the Academy developed a plan of action, which discussed and approved at the meeting of the Scientific Council of the Faculty of postgraduate education (FPE) Academy under these measures created compliant comprehensive plan of departments of family medicine and therapy Faculty of postgraduate education from the Department of propedeutics of internal compounding of caring for the sick, General Practical (family medicine) – to – degree training. Revised individual plans» doctors-interns from updating the list of practical skills according to Cutting programs and developed principles of their evaluation and learning. Courses, individual Remote lectures with the primary goal to bring to the audience the thematic material, which was the base for the next deeper study. We investigated the characteristics of wired and wireless access to the Internet and the ability to use data services for the Organization of teleconferences. Implementation of distance learning technologies in the system of continuing education is one of the approaches to the modernization of medical education, is aimed at raising the level of training of medical workers from which depends the security and health of the nation.

Thus, our experience confirms the opinion about the necessity of the use of information technologies in the Ukrainian medical stomatological Academy and further spread of measures on improvement of practical and theoretical training of doctors for post graduation phase of training, which will facilitate the formation of conscious perception of educational material, development of creative professional thinking and sustainable interest in the chosen profession of family doctor.

Keywords: innovative technologies, mastery of practical skills, continuous professional development, the introduction of computer technology, integrative approach, professional competence, and Internet resources.

Стаття надійшла 19. 12. 2014 р.